

Dona per coherència amb el nom, voluptuosa, de formes ben arrodonides, equilibrades, elegant, expressió sòbria però afable, observadora, cames curtes, que aparenten ser fortes i poderoses, com les d'una dona mediterrània; mans que s'endevinen aspres, amples, segurament adobades a la feina diària, que suporten el vestit que ja no porta i que possiblement se l'hagi tret per ressaltar la seva transparència, per transmetre que no té res a amagar, nua com una expressió de llibertat, *“liberté”*.

Cos de mare procreadora, que només pretén mostrar el que per naturalesa li va ser donat, pits rodons com els d'una dona que ha parit, i llestos per alletar. Sensació de puresa, que expressa tendresa no exempta de força, la mateixa de qui no pretén imposar però que és ferma en les seves conviccions, que mou voluntats, alimenta somnis sense demanar explicacions, sense esperar de ningú més del que estigui disposat a donar, *“fraternité”*

I també t'hi trobes amb aquells que airegen que es lasciva per ensenyar el seu cos sense roba, que sota aquesta mirada reflexiva no hi ha un destí ni tan sols pretensions. La menyspreen i l'imputen ser font de dolor, de misèries i de calamitats, de guerres. Ai!, quants s'esperen que ensopegui, que caigui i es trenqui, que deixi d'alimentar il·lusions per tornar als autoritarismes, que es reposin o es mantinguin els privilegis regis, l'arbitrarietat, la justícia per uns quants, la indignitat, la incultura de tants i la fam.

Altres, els que l'anhelen, els que tenen poc o suficient i els que tenen menys o res, els que només van ensenyar a resar per pal·liar la seva amargor i el seu dolor, perquè així li ho havien fet creure, els que mai no van aprendre a escriure, a llegir, els que ja sabien en néixer que serien carn de segona, exposats a una bala de canó en qualsevol batalla del seu senyor, els que creuen més en un cos nu que en un cos cobert de vestits ostentosos, joies i perruques, perquè en despertar algú els va dir que tots, dones i homes neixen i son iguals, i veuen en ella, qui pretén dignificar la vida, sense màscares ni disfresses, *“égalité”*.

Fins que aquells qui custodien la vida de tots, van impedir aixecar-se als qui volien compartir un destí, s'endevinava que la rauxa estava en marxa. Quantes guerres i misèries ha hagut de suportar per culpa del rebuig de tots aquells que la veien com una intromissió en la seva vida luxuriosa. Quanta esperança havia de portar a tots aquells que la veien com una forma noble de conviure perquè s'alcessin, cridessin, i fins i tot, matessin per ella, *“la révolution”*

Per això ha estat odiada per uns i estimada per d'altres, i encara, sens dubte, segueix aixecant passions, s'ha anat desplaçant pels temps, i els camps, els llogarets i les ciutats, vessant llàgrimes per ofegar aquella llarga etapa fosca on filles i fills, pares i mares, desesperats per anys de dolor i impotència davant la injustícia i el terror, que pretenien que uns nous, però tan vells principis, deixessin enrere èpoques de decadència, de privilegis excelsos, i poguessin decidir lliurement el seu destí en comú.

Artistes del cisell, del martell, del dibuix, i de la paraula, han perseguit representar-la, definir aquella dona que no és tal, a on s'hi nuen voluntats, destins, idees i sentiments tan profunds i antics com l'origen de la societat, que difícil ha de ser fer-ho a partir d'un material tosc, és tan senzill però alhora tan summament complex, perquè aquesta dona que no es tal, que pretén unir a les persones siguin com siguin, que transmet passions i sentiments, passa de ser simplement art a ser una icona.

Això és el que l'artista busca en la seva obra, que representi l'exaltació d'uns valors, i ho fa amb la força, i la grandesa que emana del cos nu d'una dona amb els pits a l'aire mostra del seu poder, la seva fecunditat.

I és aquesta escultura, de pedra calcària, que una mà àgil i audaç va modelar cop a cop, com l'agricultor esgarrapa la terra fins a aconseguir un camp fèrtil, la imatge que l'artista transforma en una metàfora, per definir-la, amb una sola paraula.

Tot comença al ventre d'una dona, com ella, que les bondats i les maldats no tenen origen diví, que hi va haver un passat abrupte, i una explosió d'alegria, *“llibertat, igualtat i fraternitat”*, que una obra d'art ha convertit en símbol.

Santiago Chesa